

студентів, встановленню партнерських взаємовідносин між студентами, їх батьками та куратором академічної групи, ознайомленню з основами професійної діяльності.

Для визначення соціально-психологічного портрету академічної групи кураторами було проведено анкетування за методом соціометричних вимірювань і визначено ступінь згуртованості групи, визначено лідерів групи, виявлено внутрішні угруповання. На основі отриманих результатів були вжиті заходи з оздоровлення психологічного клімату групи (зміна старости, профоргу, введення інших відповідальних осіб).

На наступних етапах роботи з академічною групою, кураторами було запропоновано ведення студентами спільних робіт, заплановано культурно-масові заходи на 2008 рік. Так, у 2007 році студенти першого курсу факультету інформаційних систем і технологій були задіяні у підготовці до проведення Дня факультету, залучені до організації проведення VIII Всеукраїнської наукової студентської конференції. Серед найцікавіших спільних проєктів слід відмітити написання веб-сторінки академічної групи. Така робота, по-перше, сприяє опануванню професійних навичок студентами спеціальностей «економічна кібернетика» та «інтелектуальні системи прийняття рішень», а по-друге, зміцнює студентський колектив і покращує взаємодію куратора зі студентами.

*С. І. Терещенко, доц.,
кафедра української мови та літератури*

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Становлення і бурхливий розвиток єдиного глобального світового простору породжує перегляд цінностей матеріальної і духовної культури кожного народу, спонукає до переосмислення цінностей і досвіду попередніх поколінь. Нові форми субкультур вимагають від особистості нового типу мислення, нових форм комунікації.

Сучасний український студент опинився в багатомовному комунікативному просторі, у якому він, з одного боку, виявляє себе як носій національного лінгво-культурного коду (адже відомо, що мовна особистість не існує взагалі, сама по собі, вона завжди

національна), а з другого — демонструє різний ступінь мовної адаптації в системі полімовного комунікативного простору, що складається з різних етнокультурних, регіональних і соціально-групових компонентів. Таким чином, глобалізований світ вимагає нової мовної стратегії, що повинна базуватися на ґрунтовній мовній освіті, розвиненій мовній культурі і активній мовній поведінці особистості.

На жаль, у більшості випадків мовна компетенція сучасного українського студента сформована на сприйнятті мови як певної сукупності текстів, як статичної, завершеної структури, безвідносної до живих комунікативних процесів у різних сферах людської діяльності. На думку соціолінгвістів, саме таке вивчення мови спричинило кризу українського мовомислення.

Сучасний когнітивний підхід до вивчення структури мовної особистості вимагає формування комунікативної компетенції індивіда, яка базується на здатності створювати нові знання на основі вже набутих, можливості реалізовувати різні комунікативні потреби — контактну, інформативну, волюнтативну та ін.

Практичне розв'язання цієї проблеми, на наш погляд, полягає в активізації саме прикладного характеру вивчення української мови як національної картини світу, у практичній реалізації мовних інтересів суспільства й індивіда. Отже, актуальним є розширення самого змісту поняття «мовна освіта» у вищій школі. З одного боку, це вдосконалення базових знань з української мови, формування загальної мовної компетенції (наприклад, знання норм сучасної української літературної мови, мовних особливостей різностильових текстів та ін.) студентів неспеціальних вищих навчальних закладів. Усе це повинно здійснюватися в загально-мовних освітніх курсах. З другого боку, мова йде про формування комунікативної компетенції, тобто вміння використовувати набуті мовні знання у практиці живого спілкування відповідно до ситуації й мети комунікативного процесу.

За принципом наступності загальний курс української літературної мови повинен стати основою для вивчення спеціальних мовних курсів (обов'язкових, вибіркових чи факультативних), навчальним змістом яких стане самостійний творчий пошук студентами вирішення певних комунікативних проблем, уміння студентів орієнтуватися на співрозмовника (аналіз результатів його вербальної і невербальної комунікації, прогнозування реакції комуніканта на певну мовну поведінку та ін.) й активізувати мовні знання, здобуті раніше з урахуванням особливостей їх функціонування у сфері фахової діяльності; вивчення особливостей побудови професійних текстів,

опрацювання конкретної фахової термінології у визначеній професійній сфері залежно від спеціалізації студентів.

Отже, формування комунікативної компетенції особистості повинно визначатися чіткою концепцією мовної освіти в системі вищої школи, що зумовлено сучасним соціальним середовищем і певними пріоритетами сучасної комунікативної ситуації.

*А. В. Тімакова, старш. викл.,
кафедра педагогіки та психології*

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КОНКРЕТНИХ СИТУАЦІЙ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Коли одного філософа запитали, що важливіше — колектив чи особистість, — він відповів, що, зрозуміло, колектив, але тільки якщо він складається з особистостей, бо сума одиниць завжди більше одиниці, але сума нулів завжди дорівнює нулю. В умовах, коли швидкісні засоби комунікації ускладнюють забезпечення конкурентних переваг організації за рахунок збереження інформації, а сама інформація збільшується вдвічі кожні двадцять місяців, фактор творчості в оновленні виробництва ніколи не відігравав такої значимої ролі, як зараз. Щоб витримати конкуренцію, компанії потребують спеціалістів з високим творчим потенціалом, що наділені якісно новою динамікою мислення, креативністю та винахідливістю, високим культурно-технічним рівнем, здатністю до застосування комплексного підходу та його втілення в оригінальних технічних та управлінських рішеннях, професійною гнучкістю та мобільністю, здатністю передбачати виробничі, господарчі, соціальні, культурні наслідки введення інновацій. Великого значення набувають також «екстрафункціональні» характеристики («соціальна кваліфікація»), а саме ініціативність, дисциплінованість, почуття відповідальності, відданість, комунікабельність, здатність працювати у творчих колективах.

Задача формування фахівця, що відповідає всім вище зазначеним вимогам, покладено на вищі навчальні заклади, і може розпочинатися, як показує досвід, з першого курсу. Провідними шляхами реалізації означеної мети є застосування ефективних технологій проблемно-орієнтованого навчання, зокрема методу конкретних ситуацій (case studies). Заміна традиційних семінарів